

При другому читанні його поетичних текстів мене вже вражала добірна фонетична вибагливість білого вірша, яка амбівалентно алюзіювала наше минуле й майбутнє, наш застиглий політ у будучину... У крихкому плетиві образної-звукової тканини у великого майстра завжди наявний серйозний соціальний стрижень.

Наведу на підтвердження й ілюстрації (хоча наш ювіляр також сповідує принцип: “Не ілюстрація – відкриття!”) початок одного з таких текстів “Стриж[ень]”, на одному подиху видихнутого 16 липня 2000 р.:

Стрижі
стрімко
снують-сновигають,
сперечаються,
свавільно
сичать,
соковито
сьорбають
свіжі
струни...

Ну, як?! Отож бо! Але облишу цитування, бо не дістав на це згоди автора. Лишається нам чекати на вихід цієї непересічної книжки поетичних текстів. І тоді доведеться перекладати оте мозаїчне панно досягнень українського красного письменства в царині поезії, бо ієрархії цінностей зазнають змін. Але Жулинський і це втне! Бажаю йому, головне, міцного здоров'я, і тоді в нього із духовним стрижнем усе буде в порядку!

Михайло Слабошпицький

СТВОРИВ СЕБЕ САМ

Є люди, які просочуються у критику повільно й монотонно, як вода крізь пальці. Є ті, чий прихід помічено відразу. Такий був прихід Миколи Жулинського. Огляди і статті аспіранта Інституту літератури засвідчили: він – той індивід, який справді читає. Обсяг “проробленої” Жулинським лектури вражав. Там була не лише “обов’язкова програма” з українських авторів – був широкий контекст (він тоді один із небагатьох писав про Авіжюса й Ветемаа, Астаф’єва й Распутіна, Трифонова й Матевосяна, Чіладзе й Ібрагімбекова...), були розлогі цитації з естетики й соціології, був публіцистичний пафос. Одне слово, з усього відчувалося, що у критику прийшов автор не тільки амбітний, а й добре підготовлений, мобільний, напродив активний (очевидно, саме Жулинський був тоді рекордсменом за кількістю виступів і в усному жанрі – “круглі столи”, доповіді на творчих об’єднаннях, найрізноманітніші огляди – у цій стихії він почувався як риба у воді). У його особі українська критика здобула справді цінного представника.

Окрім усіх інших чеснот, у Жулинського була ще одна, надзвичайно важлива. Сьогодні це важко пояснити особливо молодим людям, які не пам’ятають чи не знають тогочасних умов стосунків літератури і влади. Література була під нещадним ідеологічним пресом. Будь-яке вільнодумство, незгода з лінією партії каралися

нешадно. І часто розправи починалися руками критиків. Погроми влаштовували М.Шамота, Л.Санов, Є.Адельгейм, М.Равлюк, Д.Шлапак, О.Килимник, М.Богуцький та інші “присяжні” й “охочекомонні”. Жулинський остерігався такої діяльності й ніде не перейшов її межу. А ще він поспішав підтримати все талановите (особливо у прозі), мабуть, не було тоді жодного помітного твору, про який він не писав би. У нього було – і він це зберіг у собі до сьогодні – літературне сумління, що рідко притаманне критикам. Більшість із них радісно ткне автора носом у його словесні сурогати, тріумфально підніме його на вила, аби самоутвердитися, демонструючи авторове нікчемство й усі можливі свої переваги.

Дуже важливе випробування падає на творчого чоловіка, коли він раптом опиняється в канонізованому істеблішменті. В останні два десятиліття на Жулинського звалилися чи не всі можливі відзначки, нагороди, звання, чини. Від усього цього може голова піти обертом. Можна собі подумати, що ти Наполеон і не менше. Не один наш чоловік вийшов із народу у владу – і не вернувся, безнадійно пропавши. Очевидно, там інтенсивно інфікують чванством, зарозумілістю, верхоглядством та всіма іншими свинствами, які нам із нарцистичним натхненням демонструють з усіх трибун та екранів усякі квазідержавці та псевдонародні обранці. Жулинський – вистояв. Це, безперечно, найважче. Випробування грошима і владою – то, як мовиться, майже смертельний номер. Тут у нас на тисячу людських поразок – лиш одна перемога. Так не хочеться лишатися повноцінними людьми. Мабуть, це бачиться їм посполитською непрестижністю. Демонструвати свою “статусність” вони воліють лише якимись огидними рисами, що стали їхніми надбаннями в нових соціальних ролях.

У Жулинського багато хрещеників серед прозаїків і поетів. І не менше їх поміж літературознавців. Отже, ці десятиліття не змарновано. Професійна кар’єра склалася в позитивних вимірах. Усе залежне від нього він робив. Так доводиться діяти “інвалідам” із глухої провінції. Саме “інвалідам”, бо в них немає довгої волосатої руки, котра би відчиняла перед ними масивні двері кабінетів і підсаджувала б їх у керівні крісла. Це саме той випадок, коли можна сказати: він створив себе сам.

А який він був докар’єрний і як велося йому у світі – про це розказано в цій унікальній книжці “То твій, сину, батько”. Там зафіксовано точку відліку злету його особистості. Там мотивація й пояснення його майбутнього. Звідти треба починати вимір усього, означеного як *Микола Жулинський*.

